

امتحانات متمرکز تکمیلی نیمسال اول ۹۹-۱۳۹۸

ساعت برگزاری: ۱۰ صبح نمره: ۱۵ مدت پاسخگویی: ۷۰ دقیقه

رشته مطالعات زبان ۹۶

مهر مدرسه

شماره یا نام مصحح اول	نمره بر عدد	نمره بر حروف
شماره یا نام مصحح دوم	نمره بر عدد	نمره بر حروف

کد امتحان:	۳۹۸۱/۰۷
تاریخ آزمون:	۱۳۹۸/۱۰/۲۲
عنوان:	فقه تخصصی ۳
کتاب:	دروس تمهیدیه فی القواعد الفقهیه
محدوده:	جزء ۱: قاعده لاضرر؛ قاعده لاجرح (ص ۱۴۵-۷۲) / جزء ۲: قاعده غرور (ص ۱۲۴-۱۱۴) قاعده فراش (ص ۱۵۰-۱۳۸)
حذفیات:	ندارد

نام و نام خانوادگی: نام پدر: کد طلایی: مدرسه علیه: شهرستان: استان:

۱- نسبت به کسی که معتقد به ضرری نبودن وضو باشد و بعداً مشخص شود که وضو ضرر داشته، «حکم متناسب با توجه به موضوع قاعده لاضرر» و «نظر فقهاء در این مورد» به ترتیب کدام است؟ ج ۱ ص ۱۲۴

/

- الف. صحیح- صحیح
- ب. صحیح- باطل
- ج. باطل- صحیح
- د. باطل- باطل

۲- گزینه صحیح در مورد معنای مناسب هریک از دو واژه «ضرر» و «جرح» به ترتیب کدام است؟ ج ۱ ص ۱۳۹

/

- الف. النقص فی المال فقط- المشقة المشتملة علی النقص
- ب. النقص فی البدن فقط- المشقة المشتملة علی النقص
- ج. النقص فی المال فقط- مطلق المشقة
- د. مطلق النقص- مطلق المشقة

۳- در فرضی که: «ان انسانا نجس فرش الغير واحتاج تطهيره الى اجرة معينة...» حکم به ضامن بودن نجس کننده مفاد کدام قاعده است؟ ج ۲ ص ۱۱۵

/

- الف. قاعده غرور و تسبیب
- ب. قاعده تسبیب
- ج. قاعده غرور
- د. قاعده ید

۴- ما هو الصحيح اذا فرض ان امرئه طلقها زوجها الاول وتزوجت باخر بعد انتهاء العدة و ولدت طفلا بعد زواجها بالثانی و يمكن إمكان الحاق الولد بهما؟ ج ۲ ص ۱۴۵

/

- الف. سقوط قاعدة الفراش فی حقهما
- ب. جرى قاعدة الفراش
- ج. جرى قاعدة القرعه
- د. جرى القیافه

۵- دو احتمال مطرح شده توسط مصنف در مورد حدیث: «قال: قضا رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم بالشفعة بين الشركاء...» و قال: لا ضرر و لا ضرار را بنویسید. ج ۱ ص ۸۲

/

جواب: احتمال اول: جمله دوم که از پیامبر(ص) صادر شده، مستقل از جمله اول است و هر یک در مجلس جداگانه نقل شده ولی راوی در مقام نقل بین این دو جمع کرده است. (۱ نمره)

احتمال دوم: هر دو در یک مجلس از پیامبر(ص) نقل شده ولی دومی که از پیامبر(ص) نقل شده یا امام صادق(ع) آن را اضافه کرده، مکمل روایت اول است و مبین حکم شفعه بین شرکاست که در شفعه نباید ضرر و ضرار نسبت به هم باشد. (۱ نمره)

۶- اشکال شیخ انصاری^(۵) بر تطبیق حدیث لاضرر بر قضیه سمره را همراه با جواب مرحوم خوئی و نقد مصنف نسبت به جواب را بنویسید. ج ۱ ص ۱۰۸ و ۱۰۷

۲

جواب: بنابراین که مفاد قاعده ضرر، حرمت ضرر رساندن باشد، حدیث لاضرر مجوزی برای جواز کندن درخت نمی‌شود بلکه نهایتاً باید مانع دخول او بدون اجازه شود زیرا داخل شدن بدون اجازه او ضرری بوده است و بنابراین که مفاد قاعده، نفی حکم ضرری باشد نیز باید گفت: ثبوت حق سمره در بقاء درختش در ملک انصاری حکم ضرری نمی‌باشد تا با این قاعده برداشته شود بلکه حکم ضرری جواز ورود بدون اجازه است.

جواب مرحوم خوئی: امر به قلع و کندن درخت به استناد حدیث لاضرر نیست تا اشکال وارد باشد بلکه به جهت ولایت پیامبر و حاکم شرعی بودن ایشان می‌باشد.

نقد مصنف: تعلیل پیامبر به حدیث لاضرر حاکی از آن است که ضرری بودن را دلیل این حکم می‌داند.

۷- استدلال برخی بر ضرری نبودن حکم وجوب پرداخت خمس را همراه با نظر مصنف در مورد وجود احکام ضرری در اسلام را تبیین نمایید. ج ۱ ص ۱۱۵ و ۱۱۳

۱

جواب: در باب خمس شارع شخص را مالک محسوب نمی‌کند تا وجوب اخراج آن از ملک ضرر محسوب گردد بلکه شارع او را شریک با سادات قرار داده است بنابراین کم شدن سود بر آن صادق است نه ضرر.

نظر مصنف: زمانی ضرر صادق است که نفعی به شخص یا اجتماع اسلامی نرسد اما اگر نفع به یکی از این دو بخش وارد شود نزد عقلا ضرر نخواهد بود و اگر هم ضرر باشد ضرری است که عقلا آن را می‌پذیرند.

۸- کیفیت استدلال بر حرمت تدخین به وسیله حدیث لاضرر را نوشته و نقد نمایید. ج ۱ ص ۱۲۹

۲

جواب: در بخش دوم روایت «لاضرار» آمده که بنا بر حمل آن بر نهی، یعنی ضرر رساندن مورد نهی قرار گرفته است.

نقد: منصرف از نهی مورد اشاره، نهی از ظلم انسان به دیگران است نه به خود.

۹- رفع هر یک از حکم تکلیفی و وضعی بوسیله قاعده لاجرح را در ضمن یک مثال تبیین نمایید. ج ۱ ص ۱۴۴

۲

جواب: اگر جرح لازمه حکم تکلیفی باشد در این صورت لاجرح تنها جرح ناشی از حکم تکلیفی را برمی‌دارد مانند شوهر بداخلاقی که دائماً در حال اذیت همسرش می‌باشد در این صورت بوسیله لاجرح حکم تکلیفی لزوم اذن از شوهر برای خروج از منزل برداشته می‌شود اما نمی‌توان بوسیله لاجرح حکم به زوال زوجیه (حکم وضعی) هم نمود زیرا جرح مترتب بر اصل زوجیت نیست.

بله اگر لاجرح لازمه حکم وضعی هم باشد حکم وضعی هم بوسیله لاجرح برداشته می‌شود مانند بیع غبنی که حکم به عدم لزوم بیع و جواز فسخ بیع می‌شود.

۱۰- کیفیت تمسک به سیره عقلاء بر قاعده غرور را تبیین و بنویسید آیا می‌توان برای قاعده غرور به سیره عقلائیة استناد نمود؟ با ذکر مثال توضیح دهید. ج ۲ ص ۱۱۷ و ۱۱۶

۲

جواب: کیفیت استدلال: سیره عقلا بر ضمان غار است و چون شارع از آن ردع و منعی نکرده پس مورد قبول شارع می‌باشد.

تمسک به سیره عقلائیة به اختلاف موارد متفاوت است در برخی موارد ممکن است مانند غاصبی که طعام مغصوبی را در اختیار غیر قرار می‌دهد و آن شخص به تصور آن که ملک اوست استفاده می‌کند در این گونه موارد عقلاء حکم به ضمان غار می‌کنند و در برخی موارد خیر مانند این که به شخصی بگوید با فلانی که در تجارتش سود می‌کند تجارت کن ولی این گونه نشود که در این صورت شخص غار را عقلاً ضامن نمی‌دانند.

۱۱- احتمالات در تحقق فراش را همراه با نظر مصنف در این زمینه بنویسید. ج ۲ ص ۱۴۳ و ۱۴۲

۲

جواب: چهار احتمال مطرح است: ۱. ملاک در تحقق فراش، مجرد عقد است. ۲. ملاک در تحقق فراش، عقد و امکان وطی است. ۳. ملاک در تحقق فراش عقد و انجام آمیزش است. ۴. ملاک در تحقق فراش، عقد و امکان تحقق حمل از زوج است و لو دخولی صورت نگرفته باشد. نظر مصنف احتمال چهارم است.

«سامانه پیام کوتاه ۰۵۰۰۱۷۱۷۱۴۴۳ معاونت آموزش آماده دریافت پیشنهادات و انتقادات پیرامون سؤالات امتحانی می‌باشد.»

«در صورت ارسال پیام کوتاه، ذکر کد امتحان و شماره سؤال به صورت دقیق جهت امکان بررسی و جوابگویی ضروری می‌باشد.»